

TAKARÉKSZÖVETKEZETEK SZEREPE A REGIONÁLIS ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSBN

(The role of savings banks in the regional and rural development)

KOVÁCS SÁNDOR ZSOLT

Kulcsszavak:

takarékszövetkezet, szövetkezeti hitelintézet, regionális fejlesztés, vidékfejlesztés

A tanulmány fókuszja a pénzügyi szolgáltató intézményrendszerekben működő ún. stakeholder-based hitelintézetek szerepe, lehetőségei egy területi egység (település, régió, tartomány) fejlődésében. A szerző rá kíván mutatni arra a versenyelőnyre, ami ezeknek a szolgáltatóknak e kezében van a nagy multinacionális bankcsoportokkal szemben. Ez a versenyelőny nem más, mint a helyismeret és a beágyazottság. A tanulmány fókuszja a magyarországi helyzetkép feltárása, azonban lehetetlen elsuhanni a nemzetközi példák, gyakorlatok felett, így azok is az írás részét képezik.

Bevezető helyett

Kissé távolról indul a téma kifejtése, de sokakban a cím kételyeket kelthet, hiszen az ott szereplő regionális fejlesztés és vidékfejlesztés két egymástól jelentősen különböző és összetett fogalom a regionális tudományok szótárában, mint azt *Mezei* (2006) is bemutatta írásában. E vitából most a szerző a *Buday-Sántha-féle* (2011) szemléletet követi, miszerint a regionális fejlesztés a területfejlesztés szinonimájaként megragadható, azaz olyan kormányzati és helyi beavatkozások összessége, amelyek hatnak a különböző tevékenységek térbeli megoszlására (*Faragó* 2001), az egyenlőtlen fejlődés leküzdése érdekében szervezett intézkedések kidolgozása és végrehajtása révén. A vidékfejlesztés *Buday-Sántha* kategorizálásában ugyancsak összefüggésben áll a területfejlesztéssel, annak rurális- és agrárterületekre koncentráló része. Ismét jelezve, hogy a szakmai vitákban ettől jelentősen eltérő felfogások is jelen vannak, röviden magyarázatot követel e fogalomkettős kiválasztása, használata. A tanulmány célja, hogy bemutassa miképp képes egy pénzügyi intézet segíteni, fejleszteni térségét, hogyan tud versenyelőnyöket indukálni régiójának, vagy szűkebb értelemben vett területének. Éppen ezért e kontextusban, a helyi, térségi (gazdaság)fejlesztés oldaláról „kevésbé” releváns a regionális és vidékfejlesztés éles elválasztása.

A következő fogalmi kettős, amit érdemes tisztázni a helyi fejlesztés és a helyi gazdaságfejlesztés. E körben szintén több ellentmondásos vélekedés is napvilágot látott a regionális tudomány kutatói közösségéből. Első megközelítésben a helyi fejlesztés a társadalmi, demográfiai, gazdasági, környezeti dimenziókat felölelő

fejlesztések összessége, melynek egyik szegmense a helyi gazdaságfejlesztés (Puljiz 2004, idézi Mezei 2006). Ezzel a fajta, többdimenziós helyi fejlesztés fogalommal többen azonosulni tudnak, azonban egy jelentős kiegészítéssel, miszerint a helyi fejlesztés legfontosabb jellemzője az alulról építkezés, a bottom-up struktúra (G. Fekete 2008; Bajmóczy 2011). „A helyi gazdaságfejlesztés a helyi fejlesztésben egy olyan folyamat, amelyben a köz-, a vállalkozói- és a civil szféra közösen törekszik jobb feltételeket teremteni a gazdasági növekedéshez és a foglalkoztatáshoz” (Bajmóczy 2011, 26.).

A pénzügyi tér struktúrái

A fentiek szerint tehát helyi fejlesztésnek szereplői az önkormányzatok a vállalkozások, a civil szervezetek és a lakosság is. Ebben az elgondolásban szereplő a pénzügyi vállalkozás is, a helyi alapítású és a fióktintézet is. Kérdés persze az, hogy e fiókok, vagy kirendeltségek mennyire tudnak azonosulni annak a területnek a jellemzőivel, folyamataival, aminek részei. Ez a fajta azonosulás persze nem a fiók dolgozóin, vezetésén múlik, hanem az adott szervezeten, tágabban értelmezve pedig az adott nemzeti bankhálózat struktúráján. E témában, a szakirodalomban két irányzat éles elkülönülése figyelhető meg Gál (2012) szerint. Az egyik a neoklasszikus alapokon nyugvó, a piacok tökéletes működését szem előtt tartó iskola, mely az integrált nemzeti bankrendszerek mellett teszi le voksát, annak méretgazdaságossági előnyeit hangsúlyozva (Kohn 1998), ezzel szemben az ún. posztkeynesi megközelítés a helyi, regionális kötődésű és alapítású pénzügyintézetekkel kiegészülő hálózati modell mellett érvel. A téma szakértői szerint ez jobban szolgálja az adott területi egység érdekeit, mint egy országos bank helyi fiókjai, melyek az egyenlőtlen térbeli pénzmozgásokat a pénzpiacok alapvető tulajdonságaiként értelmezik (Chick-Dow 1988). Érthető módon a tanulmány témája kapcsán az utóbbi modell alkalmazása lehet megfelelőbb, a szerző azzal könnyebben azonosul.

Meg kell ugyanakkor azt is jegyeznünk, hogy a pénzügyintézeti szektor szerveződési struktúrája és államigazgatás irányítási struktúrája között korrelációs tendenciák figyelhetők meg, így nem várható ma a centralizált (centralizálódó?) Magyarországon, hogy egy a német, vagy a lengyel példákhoz hasonló, regionális központokkal és irányítási szintekkel tarkított pénzügyi intézményhálózat alakuljon ki. Ez, a nagy nemzetközi kereskedelmi bankok, bankcsoportok által dominált rendszer azonban előre vetíti a pénzügyi kirekesztés különböző formáit, amikor egyes társadalmi csoportok (társadalmi kirekesztés), vagy egyes periférikus terek nem részesül(het)nek a pénzügyi szolgáltatásokból (Gál 2012b). Ma hazánkban mindkét fogalom ismert, de ez részben a pénzügyek szolgáltatási voltából is ered, hiszen a szolgáltatások egyik legáltalánosabb velejárója, hogy koncentráltak, nem minden településen érhetőek el automatikusan (Beluszky-Győri 2004). A pénzügyi kirekesztés illetően azt jelenti, hogy ma Magyarországon a kereskedelmi bankok helyben nyújtott szolgáltatásaiból az ország 2.670 településén mintegy 1,7 millió lakos nem

részesülhet. Ez nem arra vezet, hogy ők nem kaphatnak banki/pénzügyi szolgáltatásokat, ugyanis e csoportok pénzügyi integrálásának feladatát tudják ellátni a szövetkezeti hitelintézetek – mint a 19. század végén is – napjainkban. Ezzel már azonban egy lépéssel előre vagyunk, mielőtt a hazai valóság képét vázoljuk, érdemes kitekinteni Európára, hogyan működnek ott az ún. stakeholder-based hitelintézetek.

A regionális beágyazottságú szövetkezeti tradícióik az európai pénzügyi térben

A takarékszövetkezeteknek és a szövetkezeti bankoknak nagy hagyománya van az európai fejlett országokban, azonban nem beszélhetünk azonos modellekről, eljárásokról, ezeknek az intézményeknek mind-mind megvannak a maguk helyi sajátosságai. Alapításaik eredeti célja az volt, hogy pénzügyi szolgáltatásokat nyújtsanak egyes ágazatoknak (pl. Nagy-Britannia), illetve javítsák bizonyos területek, régiók pénzügyi ellátottságát, segítsék a helyi hatóságokat, szakmai szövetségeket (pl. Németország). Az idő múlásával, a gazdaság globalizálódásával (külföldi vállalatok beáramlásával) egyre nagyobb versenyhelyzetbe kerültek a piac szereplői, egyre több kihívással kellett szembenéznük (Lengyel 2000). Ezekre a változásokra az egyes nemzeti kormányzatok más és más reform megoldásokkal reagáltak, ennek köszönhetően ezen szervezetek piaci szerepe is eltérő méreteket ölt napjainkban (1. táblázat) Európa országaiban, hiszen volt ahol a korábbi „helyi érdekek filozófiája” maradt a prioritás, volt, ahol a globális nézőpontok győzedelmeskedtek (Martín-Marques Sevillano 2011).

1. TÁBLÁZAT

*Szövetkezeti rendszerű pénzügyi szolgáltatók piaci részesedése (%)
(Market share of the stakeholder based financial institutions (%))*

	Franciaország	Spanyolország	Németország	Norvégia	Egyesült Királyság
Eszközarányos részesedés	38,3	34,6	52,2	63,0	4,6

Forrás: Martín, R. A. – Marqués Sevillano, J. M. (2011): Cooperative and savings banks in Europe: nature, challenges and perspectives, Banks and Bank System, Vol. 6. I. 3, 122. o.

Ami a szövetkezeti szerveződésű bankok mellett szólhat Európa szerte az nem más, mint a vállalatirányítási és szerveződési formáikból adódó, válságidőszakokat jobban átvészelő jellegük. A szövetkezeti bankok, takarékszövetkezetek egy konzervatívabb, tradicionális bankolás elvárásain alapuló, valamint a tag- és ügyfélközpontság elveinek megfelelően szerveződött vállalatirányítási rendszerrel működnek, szemben a pénzügyi válságért közvetlenül is felelős strukturált értékpapírtermékeken alapuló modellel, amelyben a bank által kihelyezett hiteleket a mérlegből kiemelik, és távoli csatornákon keresztül terítik.

A lokálisan értelmezett bankpiacon az erős helyi beágyazottsággal bíró, decentralizáltan szerveződő szövetkezeti rendszerű hitelintézetek jelentős versenyelőnyrel bírnak az országos hálózatokat fenntartó fővárosközpontú kereskedelmi bankokkal szemben, hiszen releváns ismeretekkel rendelkeznek az adott térségről, annak igényeiről, így hozzájárulnak a vidék fejlődéséhez, a periférikus régiók leszakadásának csökkentéséhez (Gál 2010)

A helyi, regionális pénzügyi intézetek térségi gazdaságot fejlesztő szerepe a releváns irodalmak alapján a következő elemekből áll össze (Porteous 1995): gazdálkodás a helyi pénzügyi forrásokkal, kapcsolat a helyi szereplőkkel a regionális fejlődés elősegítése érdekében, a tőke- és forráselvonás megakadályozása.

A téma szakirodalma külön kiemeli a helyi kapcsolatok szerepét, a relationship banking módozatát a szövetkezeti bankok helyi beágyazottsága, szerepe kapcsán (Ferri–Messori 2000; Guiso et al. 2004). Ezek a kapcsolatok további versenyelőnyökhöz juttatják a takarékszövetkezeteket a vidéki régiókban megjelenő kereskedelmi bankok fiókhálózatával szemben, előbbieket ugyanis építhetnek a meglévő helyismeretükre és helyi kapcsolatrendszerükre, lehetőséget teremtve a „házi banki” funkciók ellátására. A földrajzi közelségből és a helyi döntéshozatalból fakadnak a takarékok információs előnyei, amelyek az ügyfélkiválasztásban, az adóminősítésben és hitelszerződések ellenőrzésben, az összefonódásokon alapuló (szerződéses) kapcsolatokban és kölcsönösségi kontrolban, illetve az adókötelezettségek nagyobb társadalmi ellenőrzésében figyelhetők meg (Gál 2012a).

Takarékszövetkezetek és gazdaságfejlesztés – a német modell

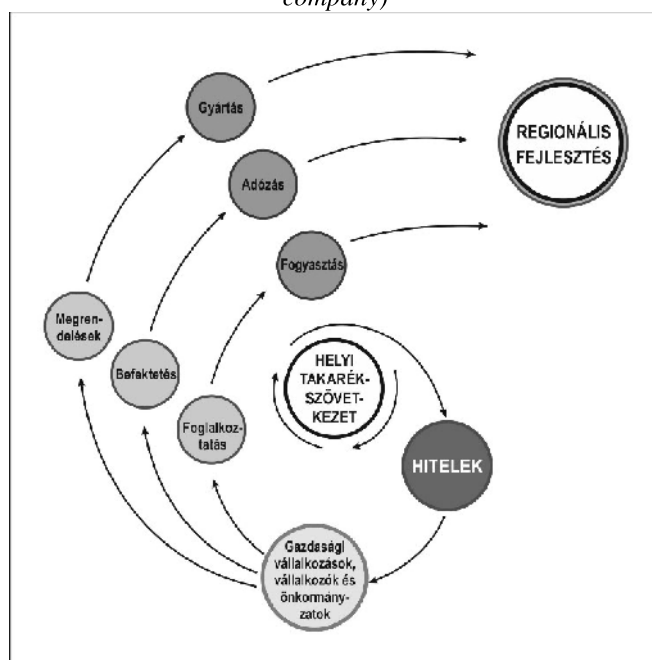
A német bankrendszerben a 19. században jelentek meg a takarékszövetkezetek, melyek azóta is adaptálták működésükbe az aktuális társadalmi-, gazdasági követelményeket. Ennek köszönhetően, a korai szakaszokban jellemző „szegények segítése” filozófia mellett/helyett mára már univerzális szolgáltatókká váltak a pénzügyi szolgáltatások piacán. Ami nem változott, az a területi fókusz, a sparkasse-k és továbbra is a helyi-, regionális gazdaság fejlesztésének ügyét tartják szem előtt. Éppen ezért tevékenységük a helyi szereplőkre, elsősorban a kkv-szektorra, a helyi magánszemélyekre és az önkormányzatokra koncentrál (ESBG 2009). A takarékpénztárak Németországban a regionalitás elve alapján működnek, vagyis egy pénztár működését elsősorban saját régiójában végzi, fióktelepeket ott tart fent és ott hajtja végre pénzügyi tranzakcióit. Azzal, hogy a helyben gyűjtött forrásokat (betéteket) később saját régióinak fejlesztő beruházásaihoz ajánlják ki hitel formájában a regionális gazdaság növekedését szolgálják, ellentétben az univerzális kereskedelmi bankok gyakorlatával, akik e tevékenységeiket pusztán piaci elvek alapján végzik (DSGV 2012). A régióon belüli működés tovább erősíti a helyi szereplői státuszt, ugyanis az erős helyi összpontosítás növeli a fogyasztókról szerzett ismereteket, ami egy hosszú távú, stabil gazdaságot hoz(hat) létre. Továbbá, az ily módon szerzett ismeretek elősegítik a „személyre szabott”, egyedi pénzügyi termékek létreho-

zását. A helyi vállalkozásoknak, önkormányzatoknak kiközvetített hitelek hatására a régióban növekedhet a foglalkoztatás, újabb és újabb megrendelések és beruházások valósulhatnak meg. Ezek hatására növekszik a fogyasztás, megugranak a helyi adóbevételek, új termékek kerülhetnek piacra. Mindezen spirális tovagyűrűzések hatására az adott régió versenyképessége javul, a régió gazdasági növekedése beindul, mint azt az 1. ábra is szemlélteti.

1. ÁBRA

A német takarékpénztárak helyi gazdaságfejlesztést szolgáló pénzügyi szolgáltatói szerepe

(Economic development role of German savings banks as financial service company)

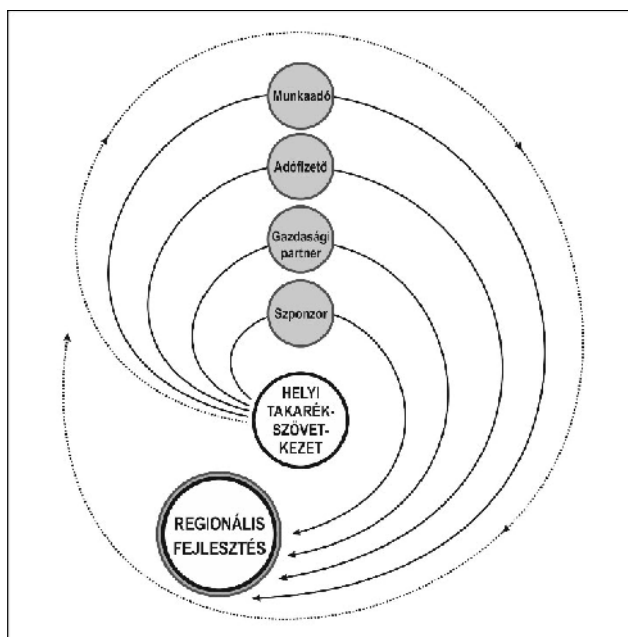

Forrás: Deutscher Sparkassen- und Giroverband, www.dsgv.de (2013.04.02.)

Másodsorban elmondható az is, hogy a takarékpénztárak vállalkozásként való működésükkel is hozzájárulnak régiójuk gazdasági fejlődéséhez. Ez könnyen megérthető, hiszen működésük folytán ezek a pénzügyi szolgáltató vállalatok is adót fizetnek, munkavállalkozókat alkalmaznak, akik után szintén adókat és járulékokat fizetnek. Mindemellett sok esetben felvállalják a regionális szintű kezdeményezések promócióját, pénzügyi támogatását. Nem utolsó sorban pedig meg kell jegyezni, hogy a helyi, területi önkormányzatok legjelentősebb partnerei is ezek az intézmények a német rendszerben (DSGV 2012). Ezekkel a tevékenységeikkel szintén a régió gazdaságának felemelkedéséhez járulnak hozzá (2. ábra).

2. ÁBRA

*A német takarékpénztárak helyi gazdaságfejlesztést szolgáló vállalkozó szerepe
(Economic development role of German savings banks as local company)*

Forrás: Deutscher Sparkassen- und Giroverband, www.dsgv.de (2013.04.02.)

Mi tanulható hazánk esetében a német példából? Elsősorban a jogi szabályozási keretek felülvizsgálata. Hazánkban az 1991-es hitelintézeti törvény mintegy össze-mosta a bankokat és a szövetkezeteket. Így, megfelelő jogi szabályozás hiányában Magyarországon megindult a takarékszövetkezeti szektor társadalmi beágyazottságának megszűnése. A szövetkezeti tagság a rendszerváltás idején mérhető kétmilli-óról 2006-ra százezer körüli értékre csökkent (Kiss 2009), mely nem hasonlítható össze az említett német példával, ahol az ügyfelek fele egyben szövetkezeti tag is.

Magyarországi eredmények

A 2008-as pénzügyi válság egyik pozitív következménye lehet(ne) hazánkban egy kisebb funkcionális távolsággal rendelkező német mintájú nemzeti bankmodell előretörése, mivel az angolszász modellel szemben a német jellegű nemzeti rendszerben (viszonylagosan) nagy szerepet kapnak a helyi, regionális beágyazottsággal rendelkező szövetkezeti elveken működő intézmények (Gál 2010). A változásra több okból lehetett következtetni: egyrészt 2010-ben olyan kormányzati szándék került kifejezésre, mely szerint a hazai bankrendszerben a takarékszövetkezeti

arányt 10 év alatt meg kell háromszorozni az akkori 5%-ról. Ehhez akkori számítások szerint mintegy 100 milliárd forintos tőkepótlásra lenne szükség, aminek biztosítását a kormány vállalta¹.

Másrészről folyamatban van a magyar közigazgatási rendszer átalakítása, mellyel az önkormányzati finanszírozásban is változások várhatók, és ebben az eddiginél is nagyobb szerepük lehet a szövetkezeti hitelintézeteknek, ugyanis valószínűsíthető az önkormányzatok finanszírozási igényének átalakulása, mivel az eddigi nagyberuházásokkal szemben előtérbe kerülhetnek a kisebb projektek. Mindez a takarékoknak is lehetőséget teremt, hiszen míg a legnagyobb volumenű fejlesztéseknél kevésbé tudtak labdába rúgni a nagy bankok mellett, addig a gyorsabb kifizetésű, alacsonyabb összegű projektek finanszírozásában versenyképes ajánlatokkal állhatnak elő a magas likviditással bíró szövetkezeti hitelintézetek. A takarékok az európai uniós támogatások előfinanszírozása mellett a likviditási hitelezésben lehetnek a jövőben még erősebb partnerei az önkormányzatoknak.

A takarékok a helyismeretüknek, rugalmasságuknak köszönhetően hagyományosan szoros viszonyban vannak a helyi önkormányzatokkal, nem véletlen, hogy hazánk takarékszövetkezetei 880 önkormányzattal állnak kapcsolatban. Az ilyen bizalmi, rugalmas viszony fontossága manapság igencsak felértékelődik, különösképpen, hogy az Állami Számvevőszék vizsgálata kimutatta az önkormányzatok pénzügyi egyensúlyi helyzetének 2007–2010 közötti romlását, a kockázatok fokozódását. Az önkormányzatok akkor kibocsátott kötvényeinek kötelezettségeiből 85 százalék a 2014-et követő időszakot terheli, amely a jelenlegi kondíciók ismeretében árfolyam- és kamatkockázatot jelent. A takarékok és az önkormányzatok a korábbiánál is szorosabb együttműködése pont ahhoz járulhat hozzá, hogy utóbbiak finanszírozási helyzete megnyugtatóan rendeződhessen (*Domokos* 2012).

Ez még mind azonban csak lehetőség a jövőre nézve, de tekintsük át mi az a versenyelőny, ami ma is a vidéki térségekben működő takarékszövetkezetek kezében van a kereskedelmi bankokkal szemben. Ugyancsak a beágyazottságig kell visszamennünk, és visszanézni azt, amit a német példában láttunk. A helyi identitású bank összegyűjti a térségben élő (működő) ügyfeleinek betéteit és azokból finanszírozza a helyi vállalkozásokat, beruházásokat. Ez az sajnos, ami Magyarországon hiányzik, ugyanis mindezen és lehetőségek kihasználása nem történik meg hazánkban *Gál és Burger* (2013) vizsgálati eredményei alapján. Számításaik szerint statisztikailag bizonyítható, hogy míg a nagyobb méretű, városi térségekben is működő szövetkezetek a betétgyűjtéseik egy részét még csak-csak hitel formájában ki is közvetítik helyi kkv-k, önkormányzatok és magánügyfelek számára, addig a kisebb, néhány településen működő takarékok hitelezési aktivitása elhanyagolható, gyűjtött forrásait a bankközi piacon fektetik be, illetve állami értékpapírokat vásárolnak. Összességében tehát azt mondhatjuk, hogy a Nyugat-Európa több országában a helyi fejlesztést sikeresen finanszírozó, jól működő szövetkezeti modell, hazánkban nem aknázták ki mindeddig a benne rejlő lehetőségeket.

Egy dél-dunántúli „best practice”

A Hungária Takarékszövetkezet² az elmúlt időszakban a dél-dunántúli régió elismert szövetkezeti hitelintézetévé nőtte ki magát, 24 kirendeltségével 3 kistérséget fed le Tolna és Baranya megyében. A takarékszövetkezet a 2008-ban kialakuló gazdasági helyzetben felismerte, hogy térségében a pályázati aktivitás, a forrásszerzési lehetőségek kihasználásának igénye megvan térsége gazdasági, civil és önkormányzati szereplőiben egyaránt, azonban e mellé súlyos forráshiány és likviditási nehézségek párosultak. A forrásszerzés és a támogatások folyósításának ütemezéséből fakadó likviditási problémák különösen sújtották a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok projektjeinek megvalósítóit.

Ekkor a takarékszövetkezet, mint a környék (szinte egyetlen) hitelintézete, fontos feladatának látta, hogy saját eszközeivel mérsékelje ezen kockázati tényezőket és meggyőződése volt a vezetésnek, hogy a térség sajátos igényeire alapozva, a válság időszakában is lehet piaci alapon eredményeket elérni az alábbi alapelvek figyelembevételével:

- a meglévő ügyfelek, partnerek felelősségteljes pénzügyi szolgálata;
- az értékesítési kultúra fejlesztése;
- a bizalom fenntartása;
- a társadalmi felelősségvállalás további erősítése;
- a tisztességes piaci magatartás elveinek folytatása;
- korrekt tájékoztatás alkalmazása.

A takarékszövetkezet továbbá elismerte az informális és formális helyi kapcsolatokon és bizalmon alapuló hálózatokat, így a „hitelminősítésnek” az igénylő szervezet és munkatársainak hitelessége, elismertsége, jó hírneve is részét képezte.

A takarékszövetkezet olyan kedvező hitelkonstrukciót dolgozott ki a projektgazdák részére, amelyet a többi kereskedelmi bankhoz képest 1-2%-kal kedvezőbben vehetnek igénybe. A takarékszövetkezet ezen felül a térség vállalkozói összetételének megfelelően két gyors elbírálású, szabad felhasználású hitelkonstrukciót is kidolgozott, ezek a gazdakártya és a kézműves kártya, melyek érintettjeit partnereivel együtt szűrte (Czene–Ricz 2010). Látható tehát, hogy megtörtént a beágyazottságból adódó versenyelőny kiaknázása, fejlődhetett a vidék, a térség egyaránt.

Összegzés

Amint azt az első részben is jelezte a szerző, azt kívánt bemutatni a jelen tanulmány, hogy a pénzügyi struktúrába tartozó szövetkezeti hitelintézetek milyen előnyökkel bírnak a kereskedelmi bankokkal szemben egy adott ágazat, vagy területi egység finanszírozási ellátása érdekében. A nemzetközi példák és gyakorlatok világossá tették, hogy a fejlett európai országokban ezen intézmények szerepe sok esetben jelentős. Erre példa Németország, ahol a szövetkezeti, tartományi alapítású

bankok jelentős szerepet játszanak a tartomány a régió gazdaságában, annak fejlődésében.

Sajnos a magyar takarékszövetkezeti hálózat e téren még lemaradásban van, de mint azt a befejező gondolatok is mutatják, van jó példa és az nem is egyedi.

Jegyzet

¹ Megjegyzésként említhető, hogy jelentősebb előrelépés azóta az ügyben nem történt

² Az intézmény 2012-ig Völgység – Hegyhát Takaréék néven működött

Irodalom

- Bajmóczy Z. (2011): *Bevezetés a helyi gazdaságfejlesztésbe*. JATEPress, Szeged, 216 o.
- Buday-Sántha A. (2011): *Agrár- és vidékpolitika: Tanulságok nélkül*. Saldo, Budapest, 377 o.
- Chick, V.–Dow, S. [1988]: *A Post-Keynesian Perspective on the Relation Between Banking and Regional Development*. In: Arestis, P. (ed.): *Post-Keynesian Monetary Economics*. Edward Elgar, Aldershot, pp. 219–250.
- Czene Zs. – Ricz J. (2010): *Helyi gazdaságfejlesztés – Öletadó megoldások, jó gyakorlatok*. Területfejlesztési Füzetek 2. Váti Nonprofit Kft., Budapest, 196 o.
- Deutscher Sparkassen- und Giroverband, DSGV (2012a): *Inside the Savings Banks Finance Group*. www.dsgv.de/.../DSGV_Auslandsbroschuere_final.pdf
- Domokos L. (2012): *A helyi önkormányzatok eladósodottsága: Az önkormányzati ellenőrzések tapasztalatai*. Konferencia előadás. A helyi önkormányzatok eladósodottsága c. konferencia. Állami Számvevőszék, 2012. április 17., Budapest
- European Saving Bank Group, ESBG (2009): *Balanced structural policy: German savings banks from a regional economic perspective*. [http://www.esbg.eu/uploadedFiles/Publications_and_Research_\(ESBG_only\)/Perspectives%2058.pdf](http://www.esbg.eu/uploadedFiles/Publications_and_Research_(ESBG_only)/Perspectives%2058.pdf)
- Faragó L. (2001): *A területfejlesztéssel és területi tervezéssel kapcsolatos uniós fogalmak tartalma és használata*. Falu Város Régió, 3. sz. 3-5 o.
- Ferri, G. – Messori, M. (2000): *Bank-Firm Relationships and Allocative Efficiency in Northeastern and Central Italy and in the South*. Journal of Banking and Finance, Volume 24., Issue 6, pp. 1067–1095.
- G. Fekete É. (2008): *Együtt! De hogyan? Kistérségi tervezés*. Észak-Magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség, Miskolc.
- Gál Z. (2010): *Pénzügyi piacok a globális térben. A válság szabdalta pénzügyi tér*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 780 o.
- Gál Z. (2012a): *A hazai takarékszövetkezeti szektor szerepe a vidék finanszírozásában*. Területi Statisztika, 52. évf. 5. sz. 437–460 o.
- Gál Z. (2012b): *Pénzügyek és a térbeliség. A pénzügyi térgazdaságtan helye a regionális tudományban*. In: Rechnitzer J. – Rácz Sz.: *Dialógus a regionális tudományról*, SZIE – MRTT, Győr
- Gál Z. – Burger Cs. (2013): *A vidék bankjai? A magyar takarékszövetkezeti szektor hitelezési aktivitása*. Közgazdasági Szemle, 60. évf. 3-4. sz. 373–401. o.
- Guiso, L. – Sapienza, P. – Zingales, L. (2004): *Does Local Financial Development Matter?* The Quarterly Journal of Economics, Volume 119, Issue 3, pp. 929–969.
- Kiss Gy. K. (2009): *A „vidék bankja” megteremtésének dilemmái Magyarországon*. Hitelintézeti Szemle, 8. évf. 6. sz. 496–515. o.
- Kohn, M. (1998): *Bank- és pénzügyek, pénzügyi piacok*. Osiris–Nemzetközi Bankárképző. Budapest
- Lengyel I. (2000): *A regionális versenyképességről*. Közgazdasági Szemle, 42. évf. 10. sz. 962–987. o.
- Martín, R. A. – Marqués Sevillano, J. M. (2011): *Cooperative and savings banks in Europe: nature, challenges and perspectives*. Banks and Bank Systems, Volume 6, Issue 3, pp. 121–135.
- Mezei C. (2006): *A helyi gazdaságfejlesztés fogalmi meghatározása*. Tér és Társadalom, 20. évf. 4. sz. 85–96. o.
- Porteous, D. (1995): *The Geography of Finance*. Avebury, Aldershot.

THE ROLE OF SAVINGS BANKS IN THE REGIONAL AND RURAL DEVELOPMENT

SÁNDOR ZSOLT KOVÁCS

The main goal of this study was that I introduced the role of savings and cooperative banks (stakeholder based financial institutions) in the regional and rural development. These entities have the necessary skills and can provide competitive advantages for their regions.

First, it briefly reviews the Western European model, which stated that the order of our country than a 5% market share is insignificant in Western societies practice. Among the countries listed in the UK is the only country where similar results in a value, but it also has its roots in the cooperative system were different.

A good example can be the German, well-functioned, regionalised stakeholder-based financial system. In Germany, these institutions (Landesbanks and Sparkasse-s) have approximately 50–55% of the bank market. This system has two main elements: these banks help for the regional development as enterprises and as region's bank.

The stakeholder-based financial model does not work properly, because the sector is very small in Hungary. However, we can find some good examples, for example the case of Hungária Takarékszövetkezet. This institution offers discount loans or credits for the development projects in the rural areas (Baranya and Tolna County).